

รูปแบบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์

A Model of Work Operation in Child Development Center under Municipal District in Kalasin Province

อุทุมพร วงศ์ไชยา¹, ลักขณา สริวัฒน์², ชรินทร์ นามวรรณ³

Utumporn Wongchaiya¹, Lakkhana Sariwat², Tharinthorn Namwun³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ และ 2) เพื่อนำเสนอรูปแบบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างคือ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 256 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) และปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$) ส่วนรูปแบบการดำเนินงานพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีองค์ประกอบ 5 ประการคือ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีดำเนินการ และการประเมินผล นอกจากนี้ยังมีรูปแบบวิธีดำเนินการที่มุ่งเน้นขอช่วยงาน 6 องค์ประกอบหลัก 24 องค์ประกอบย่อย และผลการประเมินรูปแบบการดำเนินงานปรากฏว่า เป็นรูปแบบที่มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีประโยชน์ ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$)

คำสำคัญ: รูปแบบการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

¹นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹M.Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

Associate Professor Dr., Faculty of Education, Mahasarakham University

Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Mahasarakham University

Abstract

The research aimed to study current condition as well as problem of the work operation in Child Development Center under Municipal District in Kalasin Province and to present a model of the work operation in Child Development Center under Municipal District in Kalasin Province. The samples were 256 Child Development Center heads and child cares selected through stratified random sampling technique. The instruments consisted of a copy of questionnaire form and a copy of interview form. The data were analyzed by percentage, mean and standard deviation. The results of the study revealed that current condition of work operation in Child Development Center as a whole was at a high level ($\bar{X} = 3.90$) and its problems of work operation were at a medium level ($\bar{X} = 2.91$). Besides, the work operative model of Child Development Center consisted of 5 aspects; principle as well as cause and effect, objectives, targets, processes, and assessment. The process model was focused on frameworks under 6 major compositions and 24 minor compositions. The effect of evaluating work operative model revealed that it was possible, suitable and beneficial at a high level ($\bar{X} = 4.45$).

Keywords: A Model of Work Operation, Child Development Center

บทนำ

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ตามมาตรา 80 รัฐต้องคุ้มครองพัฒนาเด็กเยาวชน สนับสนุน ให้การอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา และมีหน้าที่ส่งเสริมและกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาส่งผลให้มีการประกาศใช้

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 บัญญัติให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส (ต้องการ สุขเหลือ, 2551 : 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่างๆ จัดและดำเนินการนั้นได้รับการถ่ายโอนให้เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัด ตั้งขึ้นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแทนตั้งแต่ปี

พ.ศ. 2545 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน มีการสนับสนุนทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ และการพัฒนาบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่างๆ ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นเองโดยถือว่าเป็นสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 และมาตรา 4 อย่างไรก็ตามมีความแตกต่างกันอย่าง หลากหลายทั้งในด้านโครงสร้างการบริหารงาน ได้แก่ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและกิจกรรม ตามหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน รวมถึงการพัฒนาคุณภาพ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบภารกิจจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553 : 1-2)

การดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมาพบว่าไม่มีรูปแบบที่เหมาะสม เพราะมีปัญหาหลายประการได้แก่ ไม่มีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากร งบประมาณไม่เพียงพอ รวมทั้งข้อจำกัดอื่นๆ ในด้านการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ความ

ปลอดภัย นอกจากนี้ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนไม่ได้คุณภาพตามเกณฑ์ มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลให้เด็กมีระดับพัฒนาการที่ล่าช้ารวมถึงเชาวน์ปัญญาที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กที่อยู่ในชนบทที่มีผลจากการสำรวจและประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยไทยหลายครั้งที่ผ่านมารูปร่างว่า ประมาณ 1 ใน 5 ของเด็กช่วงอายุ 3-5 ปีแรกจะมีพัฒนาการที่ล่าช้า มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ และยังพบว่าพัฒนาการด้านอารมณ์ สังคมของเด็กไทย และความคิดสร้างสรรค์ค่อนข้างต่ำ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2551 : 8)

จังหวัดกาฬสินธุ์มีเทศบาลตำบลทั้งสิ้น 67 แห่ง มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 203 แห่ง มีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 203 คน และมีครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 567 คน ในส่วนของมาตรฐานการดำเนินงานนั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ทุกแห่งได้นำมาใช้ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานที่ตรงกัน แต่จากการสอบถามการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ หลายแห่งพบว่ายังมีการดำเนินงานไม่ได้มาตรฐานตามที่ควรจะได้ ทั้งในด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านวิชาการและด้านกิจกรรม

หลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ยังขาดอุปกรณ์และเครื่องเล่นในการส่งเสริมพัฒนาการ มีการจัดซื้อสื่อที่นำมาใช้ในห้องเรียน ประกอบกับการจัดประสบการณ์ในจำนวนน้อยและไม่ตรงกับพัฒนาการ ความต้องการของเด็ก ไม่มีเครื่องเล่นสนามที่มีคุณภาพ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจการจัดประสบการณ์ ไม่มีการนิเทศติดตาม ไม่มีการประเมินภายใน ผู้ปกครองและคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานเพียงบางครั้ง (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดกาฬสินธุ์, 2556 : 10) จากความสำคัญและปัญหาการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจทำการศึกษาค้นหาแนวทางพัฒนารูปแบบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยคาดหวังว่าหากมีรูปแบบการดำเนินงานที่ดีและเหมาะสมย่อมช่วยให้แก้ปัญหาการดำเนินงานที่ไม่เหมาะสมดังกล่าวได้ และสามารถช่วยให้เด็กปฐมวัยได้รับประสบการณ์และมีพัฒนาการที่เต็มตามศักยภาพของแต่ละคนได้ตามวัตถุประสงค์

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อนำเสนอรูปแบบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ประชากรได้แก่

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 203 คน ครูผู้ดูแลเด็กหรือผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก 567 คน รวม 770 คน สังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ จาก 203 ศูนย์ ในปีการศึกษา 2557 กลุ่มตัวอย่าง คือหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 132 คน ครูผู้ดูแลเด็กหรือผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก 124 คน รวม 256 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ระยะที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง จำแนก

เป็น

1. กลุ่มให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 คน ครูผู้ดูแลเด็ก 6 คน และนักวิชาการศึกษา 3 คน รวม 12 คนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน้อยอยู่ในระดับดีมาก ได้รับรางวัลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่นขนาดกลาง ระดับประเทศ ได้รับรางวัลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปลอดภัย และได้รับรางวัลการประกวดโรงอาหารในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินรูปแบบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย นักวิชาการศึกษา 3 คน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 คน และครูผู้ดูแลเด็ก 3 คน รวม 12 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง คือเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่น้อยกว่า 10 ปี ได้รับรางวัลครูผู้ดูแลเด็กดีเด่น มีประสบการณ์ในการบริหารงานการศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี และมีวิธีปฏิบัติงานด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเลิศ

2. เครื่องมือที่ใช้ใน

การวิจัย ได้แก่

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล ตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำแนกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นข้อความเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล ตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร 5) ด้าน

การมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 6) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยมีค่าของแต่ละระดับตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2545 : 66) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มาก

ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง น้อย

ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะรูปแบบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ทั้ง 6 ด้าน

2.2 แบบสัมภาษณ์รูปแบบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล ตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ แบบมีโครงสร้างเป็นลักษณะคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 6) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ใช้ในการสัมภาษณ์หัวหน้าศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็ก และนักวิชาการศึกษา

2.3 แบบประเมินรูปแบบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็น

แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยช่องสำหรับแสดงความคิดเห็น 3 หัวข้อหลัก คือ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์ ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 66)

ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง มาก
ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง น้อย
ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

3. การดำเนินการเก็บ

รวบรวมและกระทำข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 256 คน ในต้นเดือนสิงหาคม 2557 และเก็บรวบรวมได้คืนทั้งหมดครบ 256 ฉบับในเวลา 6 สัปดาห์ต่อมาด้วยตนเอง

3.2 นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์พบว่า มีความสมบูรณ์ครบทั้ง 256 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 จึงดำเนินการคัดค้านวนคะแนนตามระดับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการดำเนินงาน โดยรวมทั้ง 6 ด้านตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2545 : 103) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ระดับมาก
2.51-3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง
1.51-2.50 หมายถึง ระดับน้อย
1.00-1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

3.3 นำข้อมูลที่ได้จากแบบ

สัมภาษณ์ตามความคิดเห็นของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และ นักวิชาการศึกษา ทั้ง 6 ตำบลวิเวาระห์เชิงเนื้อหา แล้วนำไปจัดสร้างรูปแบบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ แล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS จากเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และ ปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของ

ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) และปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$)
2. รูปแบบการดำเนินงานพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีองค์ประกอบ 5 ประการคือ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีดำเนินการ และการประเมินผล นอกจากนี้ยังมีรูปแบบวิธี ดำเนินการที่มุ่งเน้นขอบข่ายงาน 6 องค์ประกอบหลัก 24 องค์ประกอบย่อย และผลการประเมินรูปแบบการดำเนินงานปรากฏว่า เป็นรูปแบบที่มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีประโยชน์ ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$)

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางที่ผลปรากฏเช่นนี้เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีบริบทที่เป็นชุมชนชนบท มีอาชีพหลักเกษตรกรรม จึงเป็นสังคมที่พึ่งพาอาศัย

กัน ช่วยเหลือกัน และส่งผลให้มีการตั้งศูนย์ในสถานที่ต่างกัน เช่น ตั้งอยู่ในวัด ก็ได้พระที่อยู่ในวัดช่วยดูแล ในโรงเรียนมีครูช่วยดูแล และในที่สาธารณะของหมู่บ้านมีชาวบ้านแถวนั้นช่วยดูแล จึงทำให้การดำเนินงานของศูนย์ต่างๆ ดังกล่าวได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้มีเทศบาลตำบลที่ให้ความรับผิดชอบดูแลเอาใจใส่ในการดำเนินงานของศูนย์เป็นอย่างดี โดยมีการบริหารจัดการตามมาตรฐานการดำเนินงาน และมีคุณภาพตามหลักวิชาการ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2551 : 28) มีการดำเนินงานของศูนย์ให้สอดคล้องกับความแตกต่างทั้งในด้านโครงสร้างอาคารสถานที่ และการบริหารจัดการ รวมถึงมีการสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาเด็กเล็กที่จะเจริญเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ในภายหน้า เพราะหากเด็กได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีก็จะมีพัฒนาการทั้งร่างกายสติปัญญา อารมณ์ สังคม และจริยธรรม ในแบบที่ดั่งงามตามความปรารถนาทุกประการ จึงทำให้มีการทำงานอย่างเป็นระบบมากขึ้น (ประภัสสร ประทุมตา, สัมภาษณ์) ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากและมีปัญหาในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุตารัตน์ อึ้งสกุล (2551 : 154) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสกลนคร และพบว่า ระดับสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับนงนุชสาโสม (2555 : 62) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอ

เดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี และพบว่าสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดังกล่าวในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาของการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. รูปแบบการดำเนินงานพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีองค์ประกอบ 5 ประการคือ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีดำเนินการ และการประเมินผล นอกจากนี้ยังมีรูปแบบวิธีดำเนินการที่มุ่งเน้นขอช่วยงาน 6 องค์ประกอบหลัก 24 องค์ประกอบย่อย และผลการประเมินรูปแบบการดำเนินงานปรากฏว่า เป็นรูปแบบที่มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีประโยชน์ ในระดับมากที่ผลปรากฏเช่นนี้เพราะเป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นจากข้อเสนอแนะ และการให้คำแนะนำจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องที่มีประสบการณ์สูง จึงทำให้ได้องค์ประกอบที่แสดงถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบตามลำดับก่อนหลัง และองค์ประกอบหลักและย่อยที่ใช้หลักของเหตุผลเป็นฐานสำคัญ นอกจากนี้อาศัยข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวคิด รูปแบบ หรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้ข้อมูลเป็นจำนวนมากพอที่จะนำมาประกอบกันขึ้นเป็นโครงสร้างของรูปแบบได้ สอดคล้องกับอำนาจ เกาะตระกูล (2548 : 117) ที่กล่าวว่า รูปแบบที่ดีต้องมีลักษณะที่สำคัญคือ ต้องมี

ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง สามารถทำนายและขยายผลไปสู่การสร้างแนวความคิดใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น และยังสอดคล้องกับธีระ ฤกษ์เจริญ (2546 : 35) ที่เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบว่า รูปแบบควรมีองค์ประกอบคือ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ระบบและกลไกของรูปแบบ วิธีดำเนินงานของรูปแบบ แนวทางการประเมินของรูปแบบ และเงื่อนไขของรูปแบบ ซึ่งภายหลังที่ได้โครงสร้างของรูปแบบแล้วได้นำไปทดสอบความเที่ยงตรงตามที่บุญชม ศรีสะอาด (2549 : 7) กล่าวไว้ว่า การพัฒนารูปแบบประกอบด้วยการสร้างรูปแบบและการทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ซึ่งผลการทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบพบว่า มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีประโยชน์ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของเชษฐา จักรไชย (2550 : 112) ที่ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพบว่ารูปแบบการบริหารจัดการศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการคือหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีดำเนินการ และการประเมินผล และผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบพบว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ผลการประเมินรูปแบบการดำเนินงานพบว่า เป็นรูปแบบที่มีความเป็นไปได้ มีประโยชน์ และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะโดยในการนำไปใช้

1.1 ในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดต่างๆ ควรทำคู่มือประกอบการใช้ด้วย เพื่อช่วยให้ใช้ได้โดยสะดวก

1.2 หน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบล ในจังหวัดต่างๆ ควรนำรูปแบบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ นี้ไปศึกษารายละเอียดและแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการดำเนินงานของศูนย์นี้ เพื่อพัฒนาให้ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการเปรียบเทียบรูปแบบการดำเนินงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลต่างๆ

2.2 ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดต่างๆ

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำแนกตามขนาด และสถานที่ตั้ง

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.(2547). *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- _____ (2551). *สถิติข้อมูลการศึกษาท้องถิ่น ปีการศึกษา 2550*. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- _____ (2553). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- จิรพันธ์ เรนเรือง. (2551). *การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอคอนขุ่น จังหวัดพัทลุง : สภาพปัจจุบัน ปัญหา และอุปสรรค*. รายงานการศึกษาอิสระ. ปรินญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- เชษฐา จักรไชย.(2550). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น :กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลนามน จังหวัดกาฬสินธุ์. รายงานการวิจัย ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- ต้องการ สุขเหลือ. (2551) เอกสารประกอบคำบรรยายเรื่อง มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546) . ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- นงนุช สาโสม.(2555). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
- บุญชม ศรีสะอาด.(2549). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประภัสสร ประทุมตา. (6 ตุลาคม 2557). สัมภาษณ์ รูปแบบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลนาจารย์ จังหวัดกาฬสินธุ์. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลนาจารย์ เทศบาลตำบลนาจารย์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์.
- สุดารัตน์ อึ้งสกุล. (2551). สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา,บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดกาฬสินธุ์. (2556). รายงานข้อมูลจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น .กาฬสินธุ์:สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดกาฬสินธุ์.
- อำนวยการ เถาะตระกูล.(2548) . เอกสารประมวลความรู้ เรื่อง หลักทฤษฎี แนวคิดงานวิจัย สำหรับใช้เป็นฐานความรู้ในการศึกษา ค้นคว้าวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารความรู้ในสถาบันการอาชีวศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสยาม.